

TRO ELLER FRYGT

Det giver indsigt at sætte vor egen tid i et historisk perspektiv. Denne indsigt får en ekstra dimension, når historien bliver levende. Borgerrettighedsforkæmperen Amelia Boynton Robinson er spillevende historie. Det kan alle, der mødte hende under hendes korte besøg i Danmark, skrive under på. Hendes personlige kamp for en menneskeværdig tilværelse for den sorte befolkning i Selma, Alabama, repræsenterer et enestående kapitel i USA's historie. Hun var blandt de allerførste, der benyttede sig af de sortes genvundne ret til at lade sig registrere som vælgere. Det var i 1933. Da var hun 21 år gammel. Hun møder den unge pastor Martin Luther King første gang i 1954. Da er hun allerede en moden kvinde med mere end to årtiers kamp for de sortes rettigheder bag sig.

I snart tyve år har Amelia Boynton Robinson arbejdet sammen med den demokratiske præsidentkandidat Lyndon LaRouche. Hun er næstformand for Schiller Institutet i USA. Det hænder, at hun bliver spurgt, hvorfor hun dog arbejder sammen med en mand som LaRouche, der har så dårligt et rygte i pressen. Hertil svarer hun, at det havde Martin Luther King også. Det skortede ikke på velmente advarsler fra både sorte og hvide, da hun første gang inviterede pastor King til Selma: »Han er kommunist. En skrækkelig ballademager«. For alle, der måtte tvivle om LaRouches karakter, har hun kun ét svar: »Undersøg sagen selv«. Det gjorde hun nemlig.

På et møde med unge studerende i Lund den 23. april sagde Amelia Boynton Robinson: »Frygt er et forfærdeligt handicap. Jeg kalder det et handicap, fordi det forhindrer os i at vokse. Derfor har jeg skabt to figurer. Den ene er Tro, den anden hedder Frygt.«

Tro: »Jeg er nødt til at tage denne udfordring op. Jeg er nødt til det.« Frygt: »Jeg tvivler på, jeg kan.« Tro: »Jeg elsker mennesker,« Frygt: »Jeg hader mennesker, der ikke vil samarbejde med mig.«

Tro: »Jeg er stærk,« Frygt: »Jeg kan ikke klare det. Jeg tror ikke, jeg holder længe nok. Jeg er for svag.« Tro: »Jeg vil tage denne udfordring op. Jeg vil!« Frygt: »Det kan jeg ikke.« Tro: »Jeg vil lytte,« Frygt: »Det rager ikke mig. Jeg har ikke tid til at høre efter.«

Tro: »Det her tror jeg på,« Frygt: »Jeg tvivler på, at du har ret.« Tro: »Jeg insisterer!« Frygt: »Det tager for lang tid. Jeg er ligeglad.« Tro: »Jeg er glad,« Frygt: »Jeg er bekymret.« Tro: »Jeg vil løse det problem.« Frygt: »Det vil jeg ikke, for jeg risikerer at genere ham, der giver mig min løncheck.«

Tro: »Jeg vil vinde, og jeg skal vinde, fordi jeg tager udfordringen op!«

Frygt: »Det er jeg ikke i stand til, så hvorfor skulle jeg bekymre mig om det?«

HÆV RENTEN SÆNK SPEKULATIONEN

Den Europæiske Centralbank, ECB, fik læst og påskrevet af IMF's cheføkonom Michael Mussa, da bankens ledelse på sit rådsmøde den 26. april undlod at sænke ECB's udlånsrente. Mussa mente, at det var direkte uansvarligt af ECB ikke at følge op på den amerikanske føderalbanks ekstraordinære rentesækning den 18. april. »I en periode, hvor generel økonomisk nedgang er hovedproblemet, og hvor inflation ikke ser ud til at være en vedvarende trussel i eurolandene, er der behov for, at verdens næststørste økonomi bliver en del af løsningen snarere end en del af problemet«, snerrede en misfornøjet cheføkonom på en tætpakket pressekonference i IMF's hovedkvarter i Washington.

Men det er langt fra alle, der deler Michael Mussas ophidselse. I en kommentar i dagbladet *Børsen* den 27. april støttede vicedirektør Robert Spliid fra Bayerische Landesbank ECB's beslutning og påpegede, at ECB's primære opgave er at fastholde en stabil prispolitik i Europa, ikke at stimulere verdensøkonomien.

I sin argumentation for at ECB burde følge den amerikanske føderalbanks rentepolitik, henviste IMF's Michael Mussa naturligvis til den økonomiske afmatning i Europa. Alligevel er der næppe tvivl om, at det i virkeligheden er den amerikanske økonomi, og i særdeleshed føderalbankchef Alan Greenspans handlefrihed, hr. Mussa nærer den største bekymring for.

Hemmeligheden bag de sidste 10 års såkaldte økonomiske fremgang i USA har nemlig været historiens største og længst varende krediteksponering. Denne linde strøm af friske kreditter har vedligeholdt et privatforbrug, der har strakt sig langt ud over, hvad den amerikanske produktion har kunnet skaffe dækning for. Samtidig har den liberale

Amelia Boynton Robinson i regnvejr foran domkirken i Lund kort før mødet med de unge studerende mandag den 23. april. Lørdag den 21. april talte hun i København.

kreditpolitik givet næring til massive kursstigninger på de amerikanske aktie- og obligationsmarkeder. Resultatet er historiens største underskud på betalingsbalancen, historiens største private gældsætning og historiens største boble på aktiemarkedet.

IT-spekulationsboblens kollaps sidste år, og det længe ventede sammenbrud i den amerikanske produktionssektor, har sendt den amerikanske økonomi ud i et frit fald. Det er her Alan Greenspans handlefrihed kommer ind i billedet. For ham er der kun én løsning: Lempelse af kreditpolitikken. Pump ny luft ind i aktieboblen, så den amerikanske befolkning hurtigst muligt genoptager sit overforbrug. Men det rekordstore underskud på betalingsbalancen sætter grænser for, hvor langt Greenspan kan sænke renten. På ét eller andet tidspunkt vil udenlandske investorer trække deres investeringer hjem, hvis renten bliver for lav. Det vil få dollaren til at falde og betalingsbalanceunderskuddet til at stige. En negativ spiral vil gå i gang. Med mindre altså, at Greenspan får hjælp fra omverdenen. Hvis Europa også sænker sin rente, samtidig med at Japan fastholder sin nulrente, er faren for kapitalflugt ud af USA betydeligt mindre. Dét er årsagen til, at IMF lægger pres på ECB for at få den til at følge de amerikanske rentesækninger.

Som det har været tilfældet siden finanskrisen i Asien 1997, forsøger IMF og Greenspan altså at redde det globale betalingssystem ved at fastholde USA i rollen som den øvrige verdens »consumer of last resort«, den ultimative forbruger. Men denne gang er der overhængende fare for, at den øgede likviditet ikke kan holdes isoleret som inflation i aktiekurserne alene, mens forbrugspriserne holdes i ro. På grund af den rekordhøje private gældsætning kan den øgede likviditet meget vel udløse lønpres og prisstigninger i stedet for højere aktiekurser. Med sine aggressive rentesækninger risikerer Greenspan således at sende USA's økonomi over stagflation (stagnation kombineret med inflation -red.) direkte til hyperinflation.

Derfor mener den amerikanske økonom og demokratiske præsidentkandidat Lyndon LaRouche, at tiden er inde til at sætte en stopper for Greenspans evindelige redningsaktioner til fordel for spekulationsboblen på Wall Street. I stedet for rentesækninger burde USA, Europa og Japan tage de første nødvendige skridt til en omfattende reorganisering af finanssystemet. LaRouche foreslår følgende trepunkts-program:

1) Hæv renten på almindelige udlån og accepter her og nu en bølge af konkurser i virksomheder, der allerede er håbløst insolvente, og hvor den skadelige effekt af en lukning blot ville blive større, jo længere den udskydes. Formålet med en rentestigning er at udtørre spekulationsboblen, der under alle omstændigheder vil bryde en dag og trække den reelle økonomi med sig i faldet.

2) Lad verdensøkonomien undergå en systematisk konkursbehandling (svarende til »Chapter 11« i den amerikanske virksomhedslovgivning), hvor levedygtige og uundværlige økonomiske enheder og funktioner nyder beskyttelse i henhold til regeringernes grundlovsbestemte ansvar for det almene vel. Red, hvad der skal reddes, for at sikre en videreførelse af den reelle økonomi og befolkningens levevilkår.

3) Lad staten udstede nye, lavt forrentede kreditter, ikke som frit omsættelige obligationer, men som Franklin D. Roosevelt-lignende kreditter til private og offentlige inve-

steringer i projekter af stor betydning for samfundet. Det var det **Wilhelm Lautenbach** foreslog i **Friedrich List-Selskabet** i **1931**, og som Roosevelt iværksatte i USA, men som hans politiske modstandere i **Wall Street** og **City of London** fik held til at stoppe i **Tyskland**, ved at bringe Hitler til magten, blot en måned efter Roosevelt var rykket ind i Det Hvide Hus.

Disse statskreditter må efter Lautenbachs og Roosevelts strategi øremærkes til nye anlægsaktiviteter, højteknologiske industrielle investeringer og i særdeleshed infrastruktur. Sådanne infrastrukturprojekter må gennemføres både på nationalt niveau, f.eks. atomkraftanlæg og magnettog, og på et transnationalt niveau, som f.eks. en **Eurasisk Landbro/Ny Silkevej** der kan forbinde **Kina** og **Europa** over det eurasiske kontinent.

STATISTISKE AFLEDNINGSMANØVRER

Med en hastigt accelererende krise i den amerikanske økonomi, har **Bush-regeringen** pludseligt fået travlt med at fremlægge tal, der viser, at det slet ikke står så galt til, som de seneste måneders uendelige strøm af dårlige nyheder ellers tydede på. Først på året beskyldte mange iagttagere præsident Bush for at »tale den amerikanske økonomi ned«, som et led i bestræbelserne på at få sine stort anlagte skattelettelser igennem **Kongressen**. Nu er skattelettelserne gået igennem, og så har piben sandelig fået en anden lyd. Finansminister **Paul O'Neill** har nu lige så travlt med at hælde glasur over de amerikanske økonomiske nøgletal som hans forgænger i embedet, **Larry Summers**. *The Financial Times* i **London** kaldte den **28. april** Bush-regeringens statistiske skønmalier for »massedistraktionsvåben«.

Eksemplerne er mange. Den **25. april** fremlagde den amerikanske regering nogle overraskende tal, der viste en **3,0%**-stigning i ordrer på varige forbrugsgoder. Ved nærmere eftersyn viste de »varige goder« sig at være kampvogne, flådefartøjer og andet krigsmateriel. Det var en stigning i ordrerne fra det amerikanske forsvarsministerium **Pentagon** på hele **62%**, der sammen med civile ordrer på fly til **Boeing** havde trukket ordrebeholdningen op. Så man bort fra disse særtilfælde var ordrer på almindelige varige forbrugsgoder faktisk faldet med **1,8%** til det laveste niveau i næsten **to år**.

Den **27. april** udsendte **Det amerikanske Handelsministerium** endnu et »opmuntrende« tal. Det amerikanske bruttonationalprodukt var mod forventning steget i første kvartal i år. Omregnet på årsbasis med hele **2,0%**. Finansminister O'Neill udbryd begejstret til pressen: »Der er ikke andet end gode nyheder«. At tallet sandsynligvis bliver revideret kraftigt nedad senere på året er én ting, men den gode nyhed holder alligevel ikke til et nærmere eftersyn. Det eneste, der steg i første kvartal, var det lånefinansierede privatforbrug (trods et stadigt faldende indeks over forbrugernes tillid til økonomien). De amerikanske virksomheders anlægsinvesteringer er faldet markant. Det samme er både import og eksport.

Den **10. april** påpegede økonomiredaktør **John Crudele** på *The New York Post*, at **Det amerikanske Arbejdsministeriums** arbejdsløshedstal faktisk indeholder en stor portion skønmaleri. Ifølge de seneste opgørelser mistede **USA** netto **86.000** arbejdspladser i **marts** måned. Det var den største månedlige nedgang siden **november 1991**. Alligevel

blev **John Crudele** mistænksom. Ved bare at lægge tallene over de største amerikanske koncerners annoncerede massefyringer sammen, ville man få helt andre tal. Derfor undersøgte han sagen, og det viste sig, at Det amerikanske Arbejdsministerium automatisk antager, at de småvirksomheder, som ikke indgår i arbejdsløshedsmålingerne, hele tiden ansætter nye folk. Derfor opfandt arbejdsministeriets computere ud af den blå luft **145.000** nye job i **marts**. Uden disse fiktive arbejdspladser, ville nettotabet have været **231.000**. Og hvad nu hvis disse småvirksomheder i virkeligheden havde fyret folk, f.eks. **140.000**? Ja, så var det virkelige tab af arbejdspladser pludseligt oppe på **366.000**, advarede **John Crudele**.

MAN HAR ET STANDPUNKT ...

Den nye amerikanske finansminister **Paul O'Neill** fik straks efter sin indsættelse jaget skræk i livet på alverdens bank- og finansfolk med bastante udmeldinger om, at **USA** ikke længere ville støtte **IMF's** redningsaktioner overfor lande i akut finansiel krise. »Lad falde, hvad ikke kan stå«, lød parolen, og så må de internationale storbanker tage de tab, der eventuelt kommer i kølvandet. Det ville give en meget sundere kapitalisme, mente den nye finansminister (se også *Agro-Nyt*, **marts '01**).

Som ventet, er O'Neills holdning hurtigt blevet testet af virkeligheden, og de alvorlige kriser i **Tyrkiet**, **Argentina** og **Indonesien** har allerede fået finansministeren på andre tanker (»Man har et standpunkt, indtil man tager et nyt« – **J.O. Krag**). Ifølge velinformerede kilder indkaldte præsident **Bush** finansminister O'Neill, udenrigsminister **Colin Powell** og sikkerhedsrådgiver **Condaleeza Rice** til møde i midten af **april** for at afklare den amerikanske regerings holdning til situationen i Tyrkiet. Konklusionen blev, at det var bydende nødvendigt at gribe ind. **USA's** militære og strategiske position i forhold til **Irak**, **Iran**, **Mellemøsten**, **Kaukasus** og **Centralasien** ville blive alvorligt svækket af en fuldbyrdet politisk-økonomisk krise i **NATO-landet Tyrkiet**. Det har heller ikke været uden betydning, at Tyrkiet spiller en nøglerolle for de amerikanske olieselskaber, som forsøger at sætte sig på olieforekomsterne omkring det **Kaspiske Hav**. Både præsident Bush og vicepræsident **Cheney** har tætte politiske forbindelser til disse selskaber. Endelig har krisen allerede medført en aflysning af ordrer fra den tyrkiske hær til de amerikanske våbenfabrikker til en værdi af knap **20 mia. dollars**.

Derfor er en ny hjælpepakke på **10 mia. dollars** ved at blive sat sammen af **IMF** (Tyrkiet fik allerede i **december** sidste år **11,2 mia. dollars**). Men som den amerikanske avis *The Washington Post* gjorde opmærksom på den **23. april**, vil det ikke være nok. Hvis der ikke kommer yderligere kontante tilskud fra **G7-landene**, vil Tyrkiet blive tvunget til at gå i betalingsstandsning. Den situation kan kun undgås, hvis den amerikanske finansminister går i sin forgænger **Robert Rubins** fodspor og personligt engagerer sig i at skaffe de nødvendige midler. Noget tyder altså på, at O'Neill kommer til at sluge adskillige tyrkiske kameler.

Krisen i Argentina kræver også finansminister O'Neills opmærksomhed. Allerede nu sætter kriserne i Tyrkiet og Argentina de svage valutaer i **Central- og Østeuropa** under pres. Men tvinges Argentina ud i en betalingsstandsning, er det pludseligt den amerikanske **dollar**, der kommer i søgelys-

set. Derfor har O'Neill slet ikke råd til at »lade falde, hvad ikke kan stå«.

Hvad Indonesien angår, så lader landet med sine **200 mio.** indbyggere indtil videre til at være overladt til sin egen skæbne. Så længe det varer. Hvis forsvarsminister **Donald H. Rumsfeldt** får held til at omlægge USA's forsvarsstrategi, så Asien kommer til at spille en hovedrolle, kan USA hurtigt få brug for en pålidelig partner i det sydøstlige hjørne. Men så kan det selvfølgelig være for sent.

MISSILKONFERENCE PÅ CHRISTIANSBORG

Den **25. april 2001** afholdt **Det Udenrigspolitiske Nævn** en høring i **Landstingssalen** om de globale konsekvenser af de amerikanske planer for opbygningen af et missilforsvar. Udover nævnets egne medlemmer deltog forsvarsminister **Jan Trøjborg**, repræsentanter for diverse ministerier, og diplomater fra **18** forskellige lande. Høringen blev ledet af nævnets formand, **Ingrid Rasmussen (S)**, og talerne var: **Robert Lucas Fischer**, USA's viceudenrigsminister for strategiske anliggender; **John Steinbruner**, professor ved **Maryland Universitet**, USA, og direktør for **Centeret for Internationale og Strategiske Studier, CISSM**; **Sir Timothy Garden**, gæsteprofessor ved **Centeret for Forsvarsstudier, Kings College i London**; **Nikolaj Petersen**, professor ved **Instituttet for Statskundskab på Aarhus Universitet**; **Jurij Kapralov**, ambassadør og direktør for **Det Russiske Udenrigsministeriums Afdeling for Sikkerhed og Nedrustning i Moskva**; **Ivo H. Daalder**, seniorforsker ved **Brookings Institutionen i Washington**.

Som man kunne forvente, holdt viceudenrigsminister Robert Lucas Fischer en lav profil. Han forsikrede, at USA vil koordinere missilforsvarsplanerne med sine europæiske allierede, forhandle med **Rusland** om **ABM-traktaten fra 1972** og holde **Kina** velunderrettet. Alle spørgsmål fik høflige, men helt uforpligtende svar.

Professor John Steinbruner leverede en yderst kritisk gennemgang af missilforsvarsprogrammet. Han understregede, at projektet ikke har sit udspring i det amerikanske forsvar, men i ledende, stærkt konservative, politiske kredse omkring præsident **George W. Bush**. Han advarede om, at Kina, som en reaktion på et amerikansk missilskjold, næppe vil nøjes med en simpel øgning af sit eget atomvåbenarsenal. Ifølge professor Steinbruner er det sandsynligt, at Kina vil »tage rummet som gidsel«, altså militarisere rummet gennem bevæbnede satellitter m.v.

Sir Timothy Garden mente, at USA's missilskjoldsprogram i bedste fald ville have en neutral virkning på det globale politiske klima. Men planerne har allerede haft en betydelig negativ virkning på USA's forhold til Rusland, Kina og Europa, påpegede Sir Timothy. Han var dog over-

forbeholdt avispostkontoret

bevist om, at en britisk regering aldrig ville sætte **Storbritanniens** »særlige forhold« til USA over styr ved at gå alt for kraftigt imod de amerikanske planer. Professor Nikolaj Petersen beskrev den historiske baggrund for **Thule-aftalen fra 1951** og understregede, at det næppe er sandsynligt, at USA vil gøre brug af aftalens vidtrækkende beføjelser til at opgradere radaren på **Thule-basen** hen over hovedet på den danske regering og det grønlandske folk.

Efter frokostpausen kom der skarpere krydderier på debatten. Ambassadør Jurij Kapralov fra Moskva advarede tilhørerne om, at samtlige af formiddagens talere havde undervurderet Kinas og Ruslands kommende reaktion, hvis USA ensidigt opsiger ABM-traktaten og opstiller et missilskjold. Det internationale politiske klima vil ikke bare gå tilbage til en ny »kold krig«, men træde ind i en fase, verden aldrig tidligere har oplevet, sagde ambassadøren.

Hvad enten det var ved Vor Herres eller den amerikanske ambassades mellemkomst, så fik konferencedeltagerne sagen sat på spidsen, da Ivo H. Daalder fra Brookings Institutionen i Washington fik ordet. Han skulle ifølge programmet have talt om formiddagen, men kom for sent og fik derfor først ordet efter ambassadør Kapralov. Daalder fastslog uden omsvøb, at præsident Bush vil opsætte et missilskjold, uanset hvad de europæiske allierede, russerne, kineserne eller tilhørerne i salen måtte mene om den sag. Han støttede punkt for punkt Bush-regeringens argumentation. Kontrasten mellem de russiske og amerikanske holdninger var til at føle på. Overfor **Schiller Instituttets** repræsentant betegnede professor Steinbruner sekvensen som et »græsk drama, som kun en **Aischylos** ville kunne beskrive fyldestgørende«.

Under den åbne debat gav professor John Steinbruner en ildevarslende beskrivelse af fremtiden med en **George W. Bush i Det Hvide Hus**. Som svar på et spørgsmål fra Schiller Instituttet om den manglende, synlige opposition i USA til præsident Bush' politik, sagde han, at en sådan naturligvis findes, og at den nok skal blive mere synlig i fremtiden. Men så advarede han konferencens deltagere og de europæiske regeringer imod at tro, at de spændinger, som Bush-regeringens politik allerede har bragt med sig, både internationalt og på hjemmefronten, uden videre vil blive løst med fredelige midler. Bush-regeringen er på kollisionskurs med sine allierede, Rusland, Kina og sin egen befolkning. »Vi er på vej mod grøften. Der vil komme voldelige konfrontationer i gaderne i USA«, sagde professor John Steinbruner fra Maryland Universitet.

AGRO-NYT udgives hver måned af **Schiller Instituttet**, Postboks 2613, 2100 København Ø, tlf: 35 43 00 33, Giro 564-8408, e-mail: si@schillerinstitut.dk Internet-adresse: <http://www.schillerinstitut.dk/> Redaktion: Poul Rasmussen (ansvh.), Tom Gillesberg, Percy Rosell, Thomas Vissing og Executive Intelligence Review News Service. Abonnement: 1 år - 2000 kr. 6 mdr. - 1000 kr. 3 mdr. - 600 kr. Eftertryk kun tilladt med kildeangivelse ISSN: 0905-3786 Eget tryk